

Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Pardubice, Bratřanců Veverků 866

Bratřanců Veverků 866, 530 02 Pardubice

Identifikátor školy: 600 096 386

Termín konání inspekce: 21. – 28. únor 2005

Čj.:	J1-1013/05-5126
Signatura:	oj2cy125

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Pardubice, Bratřanců Veverků 866 je od 1. září 1995 příspěvkovou organizací. Podle aktuálního *Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* sdružuje základní školu (ZŠ), školní družinu a školní jídelnu.

Základní škola je úplná, celkem má 23 třídy (1. stupeň 12 tříd, 2. stupeň 11 tříd). Ve školním roce 2004/2005 ji navštěvuje 516 žáků, z toho jsou 42 dojíždějící z okolních obcí. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2.

PŘEDMĚT INSPEKCE

- Personální podmínky vzdělávání v základní škole.
- Materiálně-technické podmínky vzdělávání v základní škole.
- Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, hudební výchova a praktické činnosti na 1. stupni a v předmětech matematika, fyzika, chemie, zeměpis, přírodopis a přírodovědná praktika na 2. stupni základní školy.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání žáků ve sledovaných předmětech zajišťovalo v době inspekce 26 vyučujících, z toho čtyři byli nekvalifikovaní. Část vyučovacích hodin vedli pedagogové s odbornou kvalifikací zaměřenou na jiné předměty (občas i nepříbuzného charakteru), což se negativně projevovalo v malé metodické propracovanosti výuky, v minimálním zařazování aktivizujících prvků, v neodlišování stěžejního a rozšiřujícího učiva apod.

Organizační struktura školy je promyšlená, kompetence zaměstnanců jsou vymezeny v pracovních náplních. Poradními orgány ředitele jsou vedle pedagogické rady také předmětové komise a rodičovský výbor. Metodické orgány se scházejí k jednání na začátku školního roku. Další spolupráce v jejich rámci je neformální, učitelé diskutují nad sestavováním a korekcí tematických plánů, analyzují výsledky učení, v souvislosti s tím upravují zadání společných kontrolních prací atd. Vnitřní informační systém je funkční.

Při vedení pedagogických pracovníků ředitel klade důraz na samostatnost, odpovědnost a vstřícnost. Metodickou pomoc začínajícím a nekvalifikovaným vyučujícím zajišťují učitelé (z paralelních tříd nebo se zaměřením na stejný předmět). Kontrolu výchovně-vzdělávacího procesu provádí ředitel spolu se svojí zástupkyní na základě *Plánu hospitační činnosti*. Kontrolní aktivity však nemají na výuku v některých předmětech dostatečný dopad, přetrvávají v nich určitá negativa. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je podporováno. Učitelé se mohou účastnit v rámci finančních možností školy vzdělávacích akcí dle vlastního výběru. Prioritou je v současném období oblast počítačové gramotnosti.

K hodnocení práce zaměstnanců jsou vytvořena a v praxi uplatňována kritéria pro přiznávání nenárokových složek platu. Důraz je kladen zejména na kvalitní práci a aktivity nad rozsah povinností. Splnění mimořádného úkolu je v rámci možností oceňováno finanční odměnou.

Personální podmínky jsou celkově velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Celá budova školy prošla v nedávné době náročnou kompletní rekonstrukcí a stala se plně bezbariérovou. K výuce jsou určeny především kmenové učebny, které jsou dostatečně prostorné a světlé, zařízené funkčním nábytkem. Jejich výzdoba byla především na 1. stupni vkusná, estetická, tvořená většinou výtvarnými pracemi žáků. Mnohé prostory se ještě „zabydlují“ a jejich výzdoba se teprve připravuje. Pro výuku fyziky a chemie (občas i přírodopisu) slouží moderní, účelně zařízené odborné učebny. Specializované pracovny byly zřízeny i pro vyučování cizích jazyků a hudební výchovy. Dále jsou k dispozici dvě učebny výpočetní techniky s připojením k internetu.

V hodinách žáci pracovali s aktualizovanými učebnicemi a učebními texty. Kabinety jednotlivých předmětů jsou vybaveny přiměřeným množstvím standardních pomůcek, které jsou většinou staršího data výroby. Jejich obnova a doplňování probíhalo v minulém období v omezené míře v souvislosti s nákladnou rekonstrukcí. V poslední době byly nově zakoupeny některé pomůcky na přírodopis, výukový software na matematiku a na německý jazyk, sportovní potřeby, hračky do školní družiny.

Materiálně-technické podmínky školy se ředitel snaží v rámci finančních možností zlepšovat, prioritami jsou dokončení výzdoby, výměna monitorů v jedné počítačové učebně, nákup mobilních tabulí a CD přehrávačů. Prostory slouží v době mimo výuku především zájmové činnosti žáků v kroužku konverzace v anglickém či německém jazyce, hry na zobcovou flétnu či kytaru, v počítačovém kroužku, při přípravě na přijímací zkoušky a ve sportovních kroužcích. Veřejnosti je pronajímána tělocvična.

Materiálně-technické podmínky jsou celkově velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Učební plán je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Probírané učivo korespondovalo s učebními osnovami. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Kontrola naplňování učebních dokumentů, prováděná vedením školy při hospitační činnosti a při kontrole pedagogické dokumentace, je účinná.

Rozvrh hodin odpovídal předloženému učebnímu plánu. Nasazení vyučovacích hodin některých předmětů v průběhu týdne není vždy v souladu s psychohygienickými zásadami výuky (v jednotlivých třídách jsou předměty zařazeny nevhodně ve dvou dnech po sobě a potom následuje pět dnů pauza). Takové rozložení klade zvýšené nároky na domácí přípravu žáků. *Vnitřní řád* svým obsahem odpovídá požadavkům příslušného právního předpisu, postihuje důležitá pravidla chodu školy. Ředitel vydal též *Klasifikační řád a Pokyny pro hodnocení a klasifikaci*.

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je péče poskytována ve čtyřech specializovaných třídách (2., 3., 4., 7. ročník). Z celkového počtu 37 žáků, kteří tyto třídy navštěvují, jsou dva s tělesným postižením, u ostatních byly diagnostikovány závažné specifické poruchy učení a chování. O žáky na vozíku se starají jejich osobní asistentky. Individuální vzdělávací plány jsou zpracovány, v některých předmětech na 2. stupni však nejsou vyučujícími dostatečně respektovány.

Činnost školy v oblasti prevence sociálně-patologických jevů vychází z *Minimálního preventivního programu*. Jeho základem je spektrum mimoškolních činností, jednorázových akcí i dlouhodobých tematických bloků. Prevence sociálně-patologických jevů, včetně přijímaných opatření, má pozitivní vliv na úroveň výchovně-vzdělávacího procesu.

Vnější informační systém je funkční. Informace o chování a prospěchu svých dětí získávají rodiče standardními formami (žakovské knížky, notýsky, třídní schůzky, individuální návštěvy školy). Aktuality o dění ve škole naleznou také na internetových stránkách, v regionálním tisku, v šotech místní kabelové televize a ve vitrínách (v centru města a v areálu plaveckého bazénu).

1. stupeň (předměty český jazyk, anglický jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, hudební výchova a praktické činnosti)

Výukové cíle ve sledovaných předmětech byly přiměřené věku, dovednostem a schopnostem žáků. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata.

Vyučování probíhalo kromě kmenových tříd v příjemném prostředí školní družiny, v učebně cizích jazyků a v pracovní hudební výchovy. Ve většině hodin doplňovaly činnosti účelné pomůcky (mapy, připravené texty, encyklopedie, hudební nástroje, poslech z magnetofonu, nakopírované pracovní listy apod.). Část materiálu potřebného k praktickým činnostem si žáci přinesli z domova.

Průběh jednotlivých hodin se odlišoval pedagogickými přístupy, nasazením a invencí učitelů. V organizaci převažovalo klasické frontální pojetí práce, často doplněné různými aktivitami, soutěžemi, hrou. Kooperativní prvky se objevovaly velmi málo. Učitelé využívali mezipředmětové vztahy, zkušenosti žáků. Dostatek času věnovali upevňování a procvičování učiva. Ve vyučovacích jednotkách s dominancí učitelů se nedařilo zapojit do činností všechny žáky. Pohotovější žáci neměli mnohdy připraveny další úkoly. Rezervy byly v zařazování relaxačních částí.

Žáci byli motivováni zajímavostmi, aktualizací, ale i osobním příkladem učitelů. Zejména v předmětech výchovného zaměření panovalo pracovní klima, žáci získávali pracovní dovednosti a návyky pro praktický život. V jedné hodině praktických činností byla významně rozvíjena žakovská fantazie.

Komunikace učitelů se žáky byla založena na přirozené autoritě, jednání se žáky se vyznačovalo trpělivostí, tolerancí a klidným přístupem. Dle možností pedagogové vytvářeli prostor pro jejich osobnostní a sociální rozvoj.

Ve sledovaných hodinách byli žáci hodnoceni průběžně slovně, zejména ve specializovaných třídách učitelky zohledňovaly jejich individuální možnosti. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení nebylo většinou využíváno. Celkové zhodnocení práce žáků v závěru hodin často chybělo, popřípadě vycházela zpětná vazba pouze od vyučujících.

Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni byly v českém jazyku, anglickém jazyku a matematice dobré, v předmětech prvouka, vlastivěda, hudební výchova a praktické činnosti byly velmi dobré.

Matematika, fyzika a zeměpis

V hospitovaných hodinách byly stanoveny výukové cíle, které většinou odpovídaly možnostem žáků a zpracovaným tematickým plánům. Probírané kapitoly navazovaly na předcházející učební látku.

Vyučovací jednotky matematiky a zeměpisu žáci trávili v klasicky uspořádaných kmenových učebnách. Výuka fyziky probíhala ve stupňovitě upravené odborné učebně, s rozvody elektriny v lavicích, ale bez výzdoby, která by byla prodloužením expozice učiva a vytvářela pro žáky podnětnější prostředí. Ve sledovaných hodinách byly názorné pomůcky využívány v menší míře, didaktická technika nebyla využita ani jednou.

Struktura hospitovaných vyučovacích jednotek byla většinou přizpůsobena obsahu a obtížnosti učiva, věku žáků a sledovaným cílům. Ve specializované třídě, přes individuální

přístup učitelů, bylo u některých žáků probírané učivo nad jejich schopnosti. Výuku vedli vyučující převážně frontálním způsobem. Seznamování žáků s novou látkou probíhalo zpravidla nenásilně, přirozeně, často vycházelo z vlastních zkušeností a poznatků žáků. Pedagogové rozvíjeli jejich logické uvažování a myšlení v souvislostech. Málo bylo využíváno aktivních činností žáků (možnosti hledat, objevovat, používat informační zdroje apod.), učitelé výjimečně zařazovali prvky činnostního nebo kooperativního učení. Tempo výuky bylo přiměřené, relaxační prvky pedagogové vesměs nezačleňovali, občas scházelo i závěrečné zopakování učiva.

Motivační prvky se ve vyučovacích jednotkách objevovaly průběžně. Učitelé podněcovali zájem žáků problémovými úlohami, ukázkami, příklady a přirovnáními ze života, zajímavostmi, využívali jejich znalosti a vědomosti, povzbuzovali je. Aktivita žáků byla v jednotlivých hodinách různá.

Žáci většinou měli možnost a také dokázali vhodným způsobem vyjadřovat svůj názor. Ve výuce byla dodržována dohodnutá pravidla jednání, nežádoucí chování žáků se neobjevilo.

Hodnocení prováděli učitelé převážně slovně ihned po odpovědi či dokončení úkolu. Klasifikace odpovídala předvedeným výkonům. Závěrečné shrnutí a zhodnocení průběhu výuky v některých hodinách zcela chybělo.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice a zeměpisu byly dobré, ve fyzice velmi dobré.

Chemie, přírodopis a přírodovědná praktika

Všechny hospitované hodiny byly po stránce odborné správnosti dobře připravené, rezervy byly v zařazování činnostních, motivujících a aktivizujících forem aktivit. Ve školním roce 2004/2005 jsou laboratorní práce plánovány a prováděny ve většině tříd jen v minimálním rozsahu, někdy odděleně od probíraného učiva. V rámci přírodovědných praktik jsou vhodné zařazovány nenáročné exkurze do blízkého okolí.

Při provádění frontálních pokusů měli žáci dostatek pomůcek. Demonstrační pomůcky byly žákům prezentovány účelně.

Základem práce byly frontální metody výuky, v jednom případě výklad proběhl formou přednášky bez výraznějšího zapojení žáků. Tato forma byla zvláště nevhodná ve specializované třídě s handicapovanými žáky, kteří jen těžko udržovali pozornost. Ve většině hodin učitelky uplatňovaly množství aktivizujících, přesně formulovaných otázek. Neznámé pojmy důsledně vysvětlovaly. Důraz byl směřován na pochopení učiva a zvládnutí množství znalostí, méně na aplikace a využití učiva. V několika třídách byly zaznamenány příliš rozsáhlé zápisy v sešitech, které žáci většinou pasivně opisovali z tabule. Hospitované hodiny přírodovědných praktik byly zaměřeny výrazně ekologicky. Žáky motivovala didaktická hra a frontální pokusy, přesto vlastní aktivní činnosti žáků byly vzhledem k osnovami požadovanému charakteru předmětu zastoupeny málo. V žádné ze sledovaných vyučovacích jednotek nebylo zaznamenáno začlenění relaxační partie.

Výklad nové látky většinou postrádal výraznější úvodní motivaci, učitelky často spoléhaly na atraktivitu předkládaného učiva. Opomíjeno bylo hlubší vybavení vstupních znalostí. Průběžně byli žáci motivováni ukázkami přírodnin a chemikálií nebo demonstračními pokusy. Vyučující ovšem v několika případech pozorování prezentovaly nevhodně samy. Zapojení žáků zvyšovaly v některých hodinách referáty.

V hospitovaných hodinách chybělo cílené vytváření prostoru pro diskuse, komunikativní dovednosti byly rozvíjeny málo. Žáci byli ukáznění, někdy pasivní, přesto bylo v několika vyučovacích jednotkách zaznamenáno nadbytečné ukázněvání a ticho.

Klasifikaci učitelky téměř vždy veřejně zdůvodňovaly. O správnosti odpovědí rozhodovaly samy, metody vzájemného hodnocení mezi žáky a sebehodnocení nevyužívaly. Žáci byli v průběhu výuky průběžně chváleni, ale pouze v jednom případě byl výrazněji spolupracující žák v závěru hodiny motivačně oceněn. Téměř všechny sledované vyučovací jednotky končily bez zhodnocení splnění stanoveného výukového cíle.

Průběh a výsledky vzdělávání v chemii, přírodopisu a přírodovědných praktikách byly dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování úrovně vzdělávání využívá vedení školy v předmětech český jazyk a matematika především výsledky čtvrtletních písemných prací. Jejich hodnocením se zabývají příslušné předmětové komise, které na základě analýzy chyb upravují tematické plány. Zpětnou vazbu o kvalitě vyučování poskytuje také umístění žáků v soutěžích a výsledky přijímacího řízení ke studiu ve středních školách.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkově byly průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- V průběhu inspekční činnosti byla provedena tematicky zaměřená inspekce s názvem „Přijímací zkoušky na střední školy“. Její výsledky budou zapracovány do celostátní zprávy, která bude zveřejněna na internetu. Součástí tematického zjišťování byla i hospitace v hodině českého jazyka v 9. ročníku (mimo předmět inspekce).
- Škola se veřejnosti v průběhu školního roku prezentuje v rámci „Dnů otevřených dveří“. Žáci spolu s pedagogy připravují některé slavnostní akce (např. „Vánoční zpívání“), dále ukázkové vyučovací hodiny, sportovní turnaje apod.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 8. prosince 2003, čj. 31 334/03-21*
2. *Třídní knihy 1. - 9. ročníku – šk. rok 2003/2004*
3. *Třídní knihy 1. - 9. ročníku – šk. rok 2004/2005*
4. *Třídní výkazy a katalogové listy žáků 1. - 9. ročníku - šk. rok 2004/2005*
5. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu ke 30. září 2004*
6. *Učební plán - šk. rok 2004/2005*
7. *Rozvrhy hodin tříd - šk. rok 2004/2005*
8. *Rozpis vyučovacích hodin a přestávek - šk. rok 2004/2005*
9. *Zápisy z pedagogických rad - šk. rok 2004/2005*
10. *Vnitřní řád ze dne 10. ledna 2004*
11. *Klasifikační řád a Pokyny pro hodnocení a klasifikaci ze dne 24. ledna 2005*

12. Protokoly o komisionálních zkouškách - šk. rok 2003/2004
13. Výroční zpráva o činnosti školy – šk. rok 2003/2004
14. Hlavní úkoly pro školní rok 2004/2005
15. Plán hospitační činnosti - šk. rok 2004/2005
16. Pracovní náplně zaměstnanců - šk. rok 2004/2005
17. Minimální preventivní program - šk. rok 2004/2005
18. Tematické plány učiva hospitovaných předmětů - šk. rok 2004/2005
19. Kritéria pro udělování osobního ohodnocení - šk. rok 2004/2005
20. Osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením (podklady pro vykazání zdravotního postižení, individuální vzdělávací plány žáků)
21. Učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola, schválené MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod čj. 16 847/96-2, ve znění úprav a dodatků schválených dne 25. srpna 1998 pod čj. 25 018/98-22

ZÁVĚR

Ve škole působí stabilizovaný pedagogický sbor, z velké části složený z učitelů s odbornou kvalifikací. Organizační struktura školy je funkční. Dopad kontrolní činnosti na kvalitu výuky v některých předmětech není dostatečný. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je v souladu potřebami školy.

Materiálně-technické podmínky umožňují plnit přijatý vzdělávací program. Budova prošla v nedávné době kompletní rekonstrukcí. Velkým pozitivem je její bezbariérovost, která umožňuje plnit školní docházku imobilním žákům. Prostředí všech prostor je estetické, ale zatím ne vždy vzhledem ke sledovaným předmětům dostatečně podnětné (chybí prodloužená expozice učiva). Pro výuku mají žáci k dispozici platné učebnice a učební texty. V rámci finančních možností je postupně doplňováno vybavení didaktickými pomůckami. Prostory školy slouží mimo výuku především zájmové činnosti žáků.

Ve všech sledovaných hodinách byly plněny schválené učební dokumenty realizovaného vzdělávacího programu Základní škola. Vyučovací jednotky byly většinou promyšlené, převažoval v nich frontální způsob výuky. Občas chyběla větší metodická propracovanost, zařazování aktivizačních prvků do výuky apod. Názorné pomůcky byly využívány v menší míře. Žáci pracovali vesměs aktivně, v hodinách s minimální motivací se zapojovali málo. Hodnocení žáků prováděli vyučující průběžně, většinou slovně. Závěrečné zhodnocení práce často scházelo.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Mirka Machková	Mgr. Mirka Machková, v. r.
Členka týmu	Mgr. Věra Rečlová	Mgr. Věra Rečlová, v. r.
Člen týmu	Mgr. Jaroslav Loučka	Mgr. Jaroslav Loučka, v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Skokan	Mgr. Pavel Skokan, v. r.
Člen týmu	Mgr. Vladimír Tomek	Mgr. Vladimír Tomek, v. r.
Členka týmu	Lenka Hrubá	Lenka Hrubá, v. r.
Členka týmu	Dagmar Masopustová	Dagmar Masopustová, v. r.
Členka týmu	Jitka Chalupníková	Jitka Chalupníková, v. r.
Člen týmu	Jan Bakeš	Jan Bakeš, v. r.

V Chrudimi dne 9. května 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucí inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Čáslavská 973, 537 02 Chrudim. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. května 2005

Razítko

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Mgr. Martin Cabicar

Podpis

Mgr. Martin Cabicar, v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Magistrát města Pardubic	2005-06-03	J1-1013/05-5126
Školská rada	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.